

Cuprins

Capitolul I. Dreptul civil. Norma de drept civil. Raportul juridic civil	1
§1. Definirea dreptului civil	1
1.1. Noțiune	1
1.2. Terminologie	1
1.3. Dreptul public și dreptul privat	2
1.4. Codul civil și dreptul civil	2
1.5. Dreptul civil în condițiile Codului civil anterior	3
1.6. Definiția îndeobște acceptată în condițiile vechiului Cod civil	4
1.6.1. Definiția propusă	5
1.7. Definirea dreptului civil în condițiile actualului Cod civil	5
1.8. Avem nevoie de o definiție a dreptului civil?	6
1.9. Domeniile specifice reglementărilor dreptului civil	6
1.10. Tendința de unificare a dreptului privat este un progres?	8
§2. Izvoarele formale ale normelor dreptului civil	8
2.1. Preliminarii	8
2.2. Legea	9
2.2.1. Codul civil – legea civilă de drept comun	10
2.2.2. Legea civilă și tratatele internaționale	12
2.2.3. Legea civilă și dreptul Uniunii Europene	13
2.3. Actele normative elaborate de guvern	13
2.4. Actele normative emise de autoritățile centrale și locale ale administrației publice	14
2.5. Uzanțele	14
2.6. Principiile generale ale dreptului	18
2.7. Jurisprudența	19
2.8. Doctrina	21
§3. Norma de drept civil	22
3.1. Preliminarii	22
3.2. Noțiune. Precizări	22
3.3. Câteva aspecte privind structura normelor de drept civil	24
3.4. Calificarea și sistematizarea normelor de drept civil	26
3.4.1. Enunțare	26
3.4.2. Norme de drept privat	26
3.4.3. Norma de drept privat și norma privată	26
3.4.4. Norme generale, norme speciale, norme derogatorii	27
3.4.5. Norme imperative de ordine privată și norme dispozitive	30
3.4.5.1. Precizare	30

3.4.5.2. Norme imperative de ordine publică și norme imperative de ordine privată _____	31
3.4.6. Norme onerative _____	32
3.4.7. Norme prohibitive _____	33
3.4.8. Norme dispozitive _____	33
3.4.8.1. Norme permise _____	34
3.4.8.2. Norme suplative _____	35
§4. Aplicarea normelor juridice _____	37
4.1. Precizări prealabile _____	37
4.2. Existența actelor normative și a normelor juridice _____	38
4.3. Intrarea în vigoare a actelor normative și a normelor juridice _____	39
4.4. Aplicabilitatea actelor normative și a normelor juridice _____	39
4.5. Conflictele de legi în timp. Noțiune _____	40
4.6. Soluționarea conflictelor de legi în timp prin norme tranzitorii _____	41
4.7. Soluționarea conflictelor de legi în timp în lipsa unor norme tranzitorii _____	41
4.7.1. Preliminarii _____	41
4.7.2. Trecutul și viitorul în contextul acțiunii normelor juridice _____	43
4.7.3. Construcții teoretice privitoare la succesiunea de legi în timp _____	43
4.7.4. Soluțiile adoptate de către legiuitorul român în cuprinsul Codului civil _____	47
4.7.5. Aplicarea în timp a noului Cod civil _____	56
4.8. Acțiunea normelor juridice în spațiu. Conflictele de legi în spațiu și soluționarea lor _____	57
4.8.1. Precizări _____	57
4.8.2. Aspectul intern _____	58
4.8.3. Aspectul internațional. Conflictele de legi în spațiu _____	59
§5. Raportul juridic civil _____	59
5.1. Noțiune _____	59
5.2. Definiția îndeobște acceptată _____	60
5.2.1. Observații _____	60
5.3. Definiția propusă _____	61
5.4. Structura raportului juridic civil _____	62
5.5. Trăsături specifice _____	62
5.5.1. Precizare _____	62
5.5.2. Raportul juridic civil rezultă din fapte juridice civile _____	63
5.5.2.1. Observații generale _____	63
5.5.2.2. Contractul civil _____	64
5.5.2.3. Actul unilateral de drept civil _____	66
5.5.2.4. Faptele ilicite cauzatoare de prejudicii _____	69
5.5.2.5. Faptele juridice licite _____	70
5.5.2.6. Evenimentele _____	71
5.6. Raporturile juridice civile au un caracter preponderent patrimonial _____	71
5.7. Părți ale raportului juridic obligațional pot fi și profesioniștii _____	72

5.8. Egalitatea părților/subiectelor raportului juridic civil și libertatea voinței lor _____	73
5.9. Raportul juridic civil este, de regulă, mutabil _____	75
5.10. Subiectele raportului juridic civil pot fi uneori nedeterminate iar altele plurale _____	76

Capitolul II. Persoana fizică – subiect al raporturilor de drept civil _____ 80

§1. Considerații introductive _____	80
1.1. Noțiune _____	80
1.2. Precizare _____	81
1.3. Problema calității de subiect de drept a animalelor _____	82
1.4. Persoana fizică și capacitatea juridică _____	83
1.5. Capacitatea juridică și capacitatea civilă _____	84
1.6. Capacitatea de folosință, capacitatea de exercițiu și capacitatea delictuală _____	84
§2. Capacitatea de folosință _____	85
2.1. Noțiunea și caracterele capacității de folosință _____	85
2.1.1. Noțiune _____	85
2.1.2. Caracterul abstract al capacității de folosință _____	87
2.1.3. Caracterul general al capacității de folosință _____	88
2.1.4. Unicitatea capacității de folosință _____	88
2.1.5. Egalitatea capacității de folosință _____	89
2.1.6. Legalitatea capacității de folosință _____	90
2.1.7. Inalienabilitatea capacității de folosință _____	90
2.1.8. Intangibilitatea capacității de folosință _____	91
2.1.9. Mai este posibilă îngrădirea capacității de folosință? _____	91
2.1.10. Inutilitatea încercării de a determina conținutul capacității de folosință _____	93
2.2. Începutul capacității de folosință _____	94
2.2.1. Dobândirea capacității de folosință din momentul nașterii persoanei _____	94
2.2.2. Recunoașterea condiționată a anumitor drepturi din momentul concepției persoanei _____	95
2.2.2.1. Suportul legal _____	95
2.2.2.2. Condițiile acestei recunoașteri _____	97
2.3. Încetarea capacității de folosință. Constatarea fizică a morții _____	101
2.3.1. Precizări _____	101
2.3.1.1. Respectul datorat persoanei după decesul său _____	101
2.3.1.2. Modurile în care se poate constata moartea. Enunțare _____	103
2.3.2. Constatarea fizică a morții _____	103
2.3.3. Comorienții _____	104
2.4. Încetarea capacității de folosință. Declararea judecătorească a morții _____	105
2.4.1. Preliminarii _____	105

2.4.2. Enunțarea cazurilor _____	106
2.4.3. Cazul general _____	107
2.4.3.1. Condiții _____	107
2.4.4. Primul caz special _____	110
2.4.5. Al doilea caz special _____	111
2.4.6. Aspecte procedurale _____	112
2.4.7. Stabilirea datei prezumate a morții _____	114
2.4.8. Rectificarea datei morții _____	115
2.4.8.1. Aspecte caracteristice _____	115
2.4.8.2. Delimitări _____	116
2.4.9. Efectele hotărârii judecătorești de declarare a morții _____	117
2.4.10. Anularea hotărârii declarative de moarte _____	118
2.4.10.1. Cazuri. Precizări _____	118
2.4.10.2. Aspecte procedurale _____	120
2.4.10.3. Efectele anulării hotărârii declarative de moarte _____	121
§3. Capacitatea de exercițiu _____	129
3.1. Definiția, caracterele și domeniul capacității de exercițiu _____	129
3.1.1. Definiția legală _____	129
3.1.2. Caracterele capacității de exercițiu _____	130
3.1.3. Domeniul capacității de exercițiu _____	130
3.2. Delimitări și corelații _____	131
3.2.1. Capacitatea de exercițiu și capacitatea de a contracta _____	131
3.2.2. Capacitatea de exercițiu și capacitatea delictuală _____	132
3.2.3. Capacitatea de exercițiu și discernământul _____	133
3.3. Capacitatea de exercițiu deplină _____	136
3.3.1. Noțiune _____	136
3.3.2. Atribute specifice capacității depline de exercițiu _____	136
3.3.3. Începutul capacității depline de exercițiu. Regula și excepțiile _____	137
3.3.3.1. Regula _____	137
3.3.3.2. Excepțiile _____	138
3.3.4. Încetarea capacității depline de exercițiu _____	141
3.4. Persoane, autorități și organisme investite cu atribuții în privința încheierii actelor juridice de către cei care nu au capacitate deplină de exercițiu _____	143
3.4.1. Precizări _____	143
3.4.2. Părinții _____	143
3.4.2.1. Cazul copilului din căsătorie și al copilului adoptat de ambii soți _____	144
3.4.2.2. Cazul copilului din afara căsătoriei cu filiația stabilită față de ambii părinți _____	145
3.4.2.3. Cazul copilului din afara căsătoriei cu filiația stabilită față de unul dintre părinți și al copilului adoptat de o singură persoană _____	145
3.4.3. Tutorele _____	146
3.4.4. Curatorul _____	149

3.4.5. Președintele consiliului județean, respectiv primarul sectorului municipiului București _____	152
3.4.6. Instanța de tutelă _____	153
3.4.7. Autoritatea tutelară _____	154
3.4.8. Consiliul de familie _____	154
3.5. Capacitatea de exercițiu restrânsă _____	155
3.5.1. Noțiune. Justificare _____	155
3.5.1.1. Formalitățile de abilitare _____	156
3.5.2. Aspecte caracteristice capacității restrânse _____	158
3.5.3. Gruparea actelor juridice ale minorului în funcție de implicarea ocrotitorului legal și a instanței de tutelă _____	164
3.5.3.1. Acte pe care minorul le poate încheia singur _____	165
3.5.3.2. Acte pe care minorul le poate încheia numai cu încuviințarea prealabilă a ocrotitorului legal _____	167
3.5.3.3. Acte pe care minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă le poate încheia numai cu încuviințarea prealabilă a ocrotitorului legal, avizul consiliului de familie și autorizarea instanței de tutelă _____	168
3.5.3.4. Acte pe care minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă nu le poate încheia valabil, chiar dacă ar exista încuviințarea prealabilă a ocrotitorului legal și autorizarea instanței de tutelă _____	169
3.5.4. Sancționarea actelor juridice încheiate fără respectarea dispozițiilor legale privind capacitatea de exercițiu restrânsă _____	170
3.5.5. Încetarea capacității restrânse _____	171
3.6. Lipsa capacității de exercițiu _____	171
3.6.1. Enunțare. Cazuri _____	171
3.6.2. Punerea sub interdicție judecătorească _____	172
3.6.2.1. Noțiune. Reglementare _____	172
3.6.2.2. Condiții _____	172
3.6.2.3. Punerea sub interdicție în cazul minorilor _____	174
3.6.2.4. Aspecte procedurale și de publicitate _____	174
3.6.3. Consecințele lipsei capacității de exercițiu _____	180
3.6.3.1. Enunțare _____	180
3.6.3.2. Reprezentarea legală a celor lipsiți de capacitate de exercițiu _____	180
3.6.3.3. Anulabilitatea actelor încheiate fără respectarea normelor care cârmuiesc capacitatea de exercițiu restrânsă și lipsa capacității de exercițiu _____	185
3.6.4. Încetarea incapacității generale de exercițiu _____	190
3.6.5. Incapacitățile speciale de exercițiu _____	191
§4. Identificarea persoanei fizice _____	193
4.1. Existența persoanei fizice și necesitatea identificării ei _____	193
4.1.1. Preliminarii _____	193

4.1.2. Apartenența persoanei la grup și necesitatea individualizării ei față de acesta _____	194
4.2. Identificarea persoanei prin codul numeric personal _____	195
4.2.1. Noțiune _____	195
4.2.2. Atribuire _____	196
4.2.3. Schimbare _____	196
4.3. Starea civilă. Noțiune. Caractere. Surse _____	197
4.3.1. Noțiune _____	197
4.3.2. Definirea stării civile prin prevederile Codului civil _____	198
4.3.3. Precizări _____	199
4.3.4. Conținutul stării civile. Enunțare _____	201
4.3.5. Caracterele stării civile _____	202
4.3.5.1. Enunțare _____	202
4.3.5.2. Legalitatea _____	202
4.3.5.3. Caracterul național al reglementării _____	203
4.3.5.4. Indivizibilitatea _____	203
4.3.5.5. Indisponibilitatea _____	204
4.3.5.6. Imprescriptibilitatea _____	204
4.3.6. Sursele stării civile _____	205
4.3.6.1. Enunțare _____	205
4.3.6.2. Legea _____	205
4.3.6.3. Faptele de stare civilă _____	205
4.3.6.4. Actele juridice de stare civilă _____	205
4.3.6.5. Hotărârile judecătorești pronunțate în soluționarea unor acțiuni de stare civilă _____	206
4.3.7. Autoritățile investite cu atribuții de stare civilă _____	209
4.4. Actele juridice de stare civilă, actele de stare civilă și certificatele de stare civilă _____	209
4.4.1. Înțelesurile expresiei „act de stare civilă” _____	209
4.4.2. Necesitatea și utilitatea distincției dintre actele juridice de stare civilă și actele de stare civilă _____	211
4.4.3. Actele de stare civilă și certificatele de stare civilă _____	212
4.4.3.1. Certificatul de stare civilă și certificatul de divorț _____	213
4.4.3.2. Necesitatea și utilitatea distincției dintre actele de stare civilă și certificatele de stare civilă _____	214
4.4.4. Natura juridică a actelor de stare civilă _____	215
4.4.5. Starea civilă și livretul de familie _____	215
4.5. Registrele de stare civilă și felurile înregistrărilor de stare civilă _____	216
4.5.1. Registrele de stare civilă _____	216
4.5.2. Felurile înregistrărilor de stare civilă _____	217
4.5.2.1. Înregistrarea prin întocmirea de acte de stare civilă _____	217
4.5.2.2. Înregistrarea prin înscrierea de mențiuni _____	218
4.5.3. Înregistrarea actelor sau faptelor de stare civilă survenite pe un mijloc de transport _____	218

4.5.4. Înregistrările de stare civilă în cazul cetățenilor români aflați în străinătate _____	219
4.5.5. Înregistrările de stare civilă privind străinii și apatrizii aflați în România _____	220
4.5.6. Întocmirea ulterioară a actelor de stare civilă _____	220
4.5.7. Reconstituirea actelor de stare civilă _____	222
4.6. Anularea, completarea, modificarea și rectificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor din acestea _____	223
4.6.1. Preliminarii _____	223
4.6.2. Aspecte comune în cazul anulării, completării ori modificării actelor de stare civilă și a mențiunilor din acestea _____	223
4.6.2.1. Condiția existenței unei hotărâri judecătorești _____	223
4.6.2.2. Excepții de la această condiție _____	224
4.6.2.3. Sesizarea instanței _____	224
4.6.2.4. Instanța competentă _____	225
4.6.2.5. Efectul și opozabilitatea hotărârii judecătorești _____	225
4.6.3. Anularea actelor de stare civilă și a mențiunilor din acestea _____	226
4.6.3.1. Cazuri _____	226
4.6.3.2. Situația în care se ridică problema anulării actelor de stare civilă prin hotărâre judecătorească _____	227
4.6.3.3. Validarea înregistrărilor făcute de o persoană fără calitate ori necompetentă _____	227
4.6.4. Completarea actelor de stare civilă _____	228
4.6.5. Modificarea actelor de stare civilă _____	228
4.6.5.1. Noțiune _____	228
4.6.5.2. Modificarea actelor de stare civilă și acțiunile în justiție _____	230
4.6.6. Acțiunile privind actele de stare civilă și acțiunile de stare civilă. Comparație _____	231
4.6.7. Rectificarea actelor de stare civilă și a mențiunilor din acestea _____	232
4.7. Unele elemente ale stării civile și înregistrarea lor _____	234
4.7.1. Sexul persoanei și înregistrarea sa _____	234
4.7.1.1. Transsexualismul și schimbarea sexului _____	235
4.7.2. Filiația și înregistrarea ei. Enunțare. Distincții _____	235
4.7.3. Înregistrarea nașterii și a filiației față de mamă _____	236
4.7.3.1. Precizare _____	236
4.7.3.2. Înregistrarea nașterii _____	236
4.7.3.3. Înregistrarea filiației față de mamă stabilită din faptul nașterii _____	238
4.7.3.4. Stabilirea și înregistrarea filiației față de mamă ca urmare a recunoașterii copilului _____	238
4.7.3.5. Stabilirea și înregistrarea filiației față de mamă ca urmare a unei hotărâri judecătorești _____	239
4.7.3.6. Contestarea filiației față de mamă stabilită prin recunoaștere. Înregistrarea ei _____	240

4.7.4. Stabilirea filiației față de tată și înregistrarea ei _____	240
4.7.4.1. Precizare _____	240
4.7.4.2. Stabilirea și înregistrarea filiației față de tată a copilului din căsătorie _____	241
4.7.4.3. Tăgăduirea paternității și înregistrarea ei _____	241
4.7.4.4. Contestarea filiației față de tată a copilului din căsătorie și înregistrarea ei _____	242
4.7.4.5. Stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei prin recunoaștere și contestarea ei. Înregistrarea acestora _____	242
4.7.4.6. Stabilirea filiației față de tată a copilului din afara căsătoriei prin hotărâre judecătorească și înregistrarea ei _____	243
4.7.5. Filiația din adopție și înregistrarea ei _____	243
4.7.5.1. Încuviințarea adopției și înregistrarea ei _____	243
4.7.5.2. Încetarea adopției și înregistrarea ei _____	244
4.7.6. Starea conjugală și înregistrarea ei _____	245
4.7.6.1. Precizare _____	245
4.7.6.2. Starea de persoană căsătorită _____	245
4.7.6.3. Starea de persoană necăsătorită _____	246
4.7.7. Numele și înregistrarea lui. Preliminarii _____	247
4.7.7.1. Dreptul la nume _____	247
4.7.7.2. Numele în contextul stării civile. Înțelesuri _____	248
4.7.7.3. Precizări _____	249
4.7.8. Prenumele și înregistrarea sa _____	251
4.7.8.1. Utilitate _____	251
4.7.8.2. Stabilire _____	251
4.7.8.3. Schimbare _____	253
4.7.9. Numele de familie și înregistrarea sa _____	254
4.7.9.1. Preliminarii _____	254
4.7.9.2. Dobândirea numelui de familie _____	254
4.7.9.3. Modificarea numelui de familie _____	256
4.7.9.4. Modificarea numelui de familie ca urmare a schimbărilor din starea conjugală _____	263
4.7.9.5. Schimbarea numelui pe cale administrativă _____	269
4.7.9.6. Cetățenia și înregistrarea ei _____	276
4.7.10. Moartea persoanei și înregistrarea ei _____	276
4.7.11. Dovada stării civile _____	277
4.7.11.1. Dovada stării civile prin actele și certificatele de stare civilă, precum și prin alte mijloace de probă _____	277
4.7.11.2. Posesia de stat (folosința stării civile) între tradițional și inutil _____	281
§5. Localizarea persoanei fizice _____	283
5.1. Domiciliul _____	283
5.1.1. Noțiune. Feluri _____	283
5.1.2. Domiciliul voluntar _____	283
5.1.2.1. Noțiune _____	283
5.1.2.2. Stabilire _____	284

5.1.2.3. Schimbare	284
5.1.2.4. Utilitate	285
5.1.2.5. Caractere	286
5.1.2.6. Dovada	287
5.1.3. Domiciliul legal	287
5.1.3.1. Noțiune	287
5.1.3.2. Cazuri tipice	288
5.1.3.3. Utilitatea și dovada	289
5.1.3.4. Cazuri atipice	290
5.2. Reședința	290
5.2.1. Noțiune	290
5.2.2. Caractere	290
5.2.3. Utilitate	291
5.2.4. Dovada	291
5.3. Domiciliul ales sau convențional și domiciliul profesional	291
5.3.1. Noțiune	291
5.3.2. Reglementare	292
5.3.3. Natura juridică a domiciliului ales	293
5.3.4. Dovada	294
5.3.5. Domiciliul profesional	295

Capitolul III. Persoana juridică – subiect al raporturilor de drept civil	296
§1. Noțiunea de persoană juridică	296
1.1. Fundamentul teoretic al persoanei juridice	296
1.1.1. Introducere	296
1.1.2. Teoria ficțiunii	297
1.1.3. Teorii nonpersonaliste	297
1.1.4. Teoria realității	298
1.1.5. Soluția legală	298
1.1.6. Concluzie	299
1.2. Definiția persoanei juridice	300
1.3. Sediul materiei	301
1.4. Elementele constitutive ale persoanei juridice	302
1.4.1. Organizarea de sine stătătoare	302
1.4.2. Patrimoniu propriu, distinct	303
1.4.3. Un scop licit și moral, în acord cu interesul general	305
§2. Clasificarea persoanelor juridice	306
2.1. După domeniul dreptului de care aparțin	306
2.2. După scopul lor	308
2.3. După naționalitatea lor	309
2.4. După modul lor de constituire	309
§3. Regimul persoanelor juridice	309
3.1. Înființarea persoanelor juridice	309
3.2. Nulitatea persoanei juridice	318

3.3. Capacitatea persoanei juridice _____	320
3.3.1. Momentul dobândirii personalității juridice _____	320
3.3.2. Capacitatea de folosință a persoanei juridice _____	321
3.3.3. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice _____	325
3.3.4. Funcționarea persoanei juridice _____	326
3.3.5. Sancțiunea nerespectării normelor referitoare la capacitatea persoanelor juridice _____	330
3.3.6. Nulitatea actelor emise de organele persoanelor juridice _____	331
3.4. Reorganizarea persoanelor juridice _____	332
3.5. Încetarea persoanei juridice _____	335
§4. Elemente de identificare a persoanei juridice _____	338
4.1. Considerații generale _____	338
4.2. Denumirea persoanei juridice _____	339
4.3. Sediul persoanei juridice _____	340
4.4. Naționalitatea persoanei juridice _____	341
4.5. Alte atribute de identificare _____	341
Capitolul IV. Drepturile subiective _____	343
§1. Noțiunea și structura dreptului subiectiv _____	343
1.1. Noțiune _____	343
1.2. Structură _____	344
§2. Clasificarea drepturilor subiective _____	344
2.1. Enunțare _____	344
2.2. Drepturi relative și drepturi absolute _____	345
2.3. Drepturi patrimoniale și drepturi nepatrimoniale sau extrapatrimoniale _____	346
2.3.1. Drepturile personalității _____	348
2.3.1.1. Generalități _____	348
2.3.1.2. Caractere juridice _____	349
2.3.1.3. Respectul integrității fizice _____	350
2.3.1.4. Respectul demnității umane _____	351
2.3.2. Apărarea drepturilor nepatrimoniale _____	359
2.4. Drepturile reale și drepturile de creanță _____	363
2.4.1. Definirea drepturilor reale. Felurile acestora _____	363
2.4.1.1. Drepturile reale principale și drepturile reale accesorii _____	364
2.4.1.2. Dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale principale _____	364
2.4.2. Definirea drepturilor de creanță _____	366
2.4.3. Comparație între drepturile reale și cele de creanță _____	367
2.4.3.1. Determinarea subiectelor _____	367
2.4.3.2. Conținutul juridic _____	367
2.4.3.3. Obiectul _____	369
2.4.3.4. Obligația corelativă _____	369

2.4.3.5. Modul de exercitare _____	370
2.4.3.6. Posibilitatea constituirii _____	371
2.5. Drepturile potestative _____	371
§3. Exercițarea drepturilor subiective. Abuzul de drept _____	373
3.1. Repere anterioare actualului Cod civil _____	373
3.1.1. Enunțare _____	373
3.1.2. Conturarea abuzului de drept și sancționarea lui în condițiile reglementării anterioare _____	374
3.2. Abuzul de drept în actuala reglementare _____	375
Capitolul V. Bunurile _____	381
§1. Considerații introductive _____	381
1.1. Bunuri corporale și bunuri incorporale _____	381
1.2. Poziția doctrinei clasice în legătură cu această distincție _____	382
1.3. Observații privind definirea doctrinară a bunurilor _____	382
1.3.1. Bunurile corporale _____	383
1.3.2. Bunurile incorporale _____	385
1.4. Bunurile, patrimoniul și universalitățile de fapt _____	387
§2. Diferite clasificări ale bunurilor _____	388
2.1. Necesitatea și utilitatea acestor clasificări _____	388
2.2. Bunuri imobile și bunuri mobile _____	388
2.2.1. Preliminarii _____	388
2.2.2. Bunurile imobile _____	389
2.2.2.1. Enunțarea categoriilor de bunuri imobile _____	389
2.2.2.2. Bunurile imobile prin natura lor _____	389
2.2.2.3. Bunurile imobile prin destinația lor. Preliminarii _____	391
2.2.2.4. Bunurile imobile incorporale prin obiectul lor _____	393
2.2.3. Bunurile mobile _____	394
2.2.3.1. Enunțarea categoriilor de bunuri mobile _____	394
2.2.3.2. Bunurile mobile prin natura lor _____	395
2.2.3.3. Bunurile mobile prin anticipație _____	395
2.2.3.4. Bunurile mobile incorporale prin obiectul lor _____	397
2.2.4. Utilitatea distincției dintre bunurile imobile și bunurile mobile, prin natura lor _____	398
2.3. Bunuri determinate individual (certe), bunuri determinate prin genul lor (generice) și bunuri viitoare _____	399
2.3.1. Noțiune _____	399
2.3.2. Observații _____	399
2.3.3. Bunuri viitoare _____	400
2.3.4. Utilitatea practică a distincției dintre bunurile determinate individual și bunurile determinate prin genul lor _____	401
2.3.4.1. Momentul transmiterii dreptului de proprietate _____	401
2.3.4.2. Locul plății _____	403
2.4. Bunuri fungibile și bunuri nefungibile _____	404
2.4.1. Noțiune _____	404

2.4.2. Precizări	404
2.4.3. Utilitatea distincției	406
2.5. Bunuri consumptibile și bunuri neconsumptibile	407
2.5.1. Noțiune	407
2.5.2. Utilitatea distincției	408
2.6. Bunuri divizibile și bunuri indivizibile	409
2.6.1. Noțiune	409
2.6.2. Utilitatea distincției	410
2.7. Bunuri principale și bunuri accesorii	411
2.7.1. Noțiune	411
2.7.2. Utilitatea distincției	414
2.8. Fructe și produse	416
2.8.1. Precizare	416
2.8.2. Fructele	416
2.8.2.1. Noțiune	416
2.8.2.2. Felurile fructelor	417
2.8.2.3. Cui se cuvin fructele?	417
2.8.3. Productele	419
2.8.3.1. Noțiune	419
2.8.3.2. Cui se cuvin produsele?	419
2.8.3.3. Momentul în care se dobândește proprietatea asupra produselor	419
2.8.3.4. Natura actelor de înstrăinare	420
2.9. Bunuri proprietate publică și bunuri proprietate privată	420

Capitolul VI. Actul civil 422

ȘI. Aspecte introductive	422
1. Noțiune	422
2. Terminologie	425
3. Sediul materiei	426
4. Delimitări	426
4.1. Actul de drept public și actul civil	427
4.1.1. Interferențe	428
4.2. Manifestări de voință non-juridice	428
5. Sursa intelectuală a teoriei actului civil	432
5.1. Autonomia de voință	433
5.1.1. Individualism modern	433
5.1.2. Consecințele juridice ale voinței autonome	434
5.1.3. Libertatea contractuală	434
5.2. Critica autonomiei de voință	435
5.2.1. Pozitivism juridic	436
5.2.2. Solidarismul juridic	437
5.2.3. Marxism în civil	439
5.3. O concluzie	440
6. Analiza economică a contractului. Drept nord-american	441

§II. Clasificări ale actului civil	444
1. Acte unilaterale și acte bilaterale	445
2. Acte patrimoniale și acte nepatrimoniale	448
3. Acte numite și acte nenumite	450
4. Acte civile consensuale, solemne și reale	452
5. Acte <i>intuitu personae</i> și acte <i>intuitu rei</i>	454
6. Acte oneroase și acte gratuite	456
6.1. Contractul comutativ și contractul aleatoriu	456
6.2. Contractul gratuit	457
6.2.1. Liberalitățile	458
6.2.1.1. Subspecii	459
6.2.1.2. Excluderi	461
6.2.2. Acte dezinteresate	463
6.2.2.1 Excluderi	465
7. Acte cu executare continuă și acte cu executare <i>uno ictu</i>	466
8. Acte de conservare, de administrare și de dispoziție	467
8.1. Excluderi din noțiunea de administrare	469
9. Acte constitutive, translative și declarative de drepturi	470
9.1. Excluderi din sfera actelor declarative	472
§III. Structura actului civil	474
1. Liminarii	474
1.1. Sediul materiei	474
1.2. Terminologie	475
2. Capacitatea	477
3. Consimțământul	479
3.1. Principiile voinței juridice	480
3.1.1. Principiul libertății contractuale (art. 1169 C. civ.)	480
3.1.1.1. Ordinea publică	480
3.1.1.2. Bunele moravuri	482
3.1.2. Regula preeminenței voinței reale	484
3.2. Calitățile juridice ale voinței reale	486
3.2.1. Voința internă trebuie să fie liberă și conștientă	487
3.2.2. Voința internă trebuie să fie animată de intenția de a produce efecte juridice	488
3.2.3. Voința juridică internă trebuie să fie exteriorizată	490
4. Viciile de consimțământ	491
4.1. Liminarii	491
4.1.1. Sediul legal	492
4.2. Eroarea (art. 1207-1213 C. civ.)	492
4.2.1. Noțiune	492
4.2.2. Clasificare	493
4.2.2.1. Eroarea obstacol	493
4.2.2.2. Eroarea indiferentă	495
4.2.2.3. Eroarea – viciu de consimțământ	496
4.2.2.4. Eroarea de fapt și eroarea de drept	498
4.2.2.5. Eroarea scuzabilă [art. 1208 alin. (1) C. civ.]	499

4.2.3. Structura erorii	501
4.2.4. Condițiile juridice ale erorii	501
4.2.5. Proba erorii	502
4.2.6. Sancțiunea erorii esențiale	502
4.3. Dolul (art. 1214-1215 C. civ.)	503
4.3.1. Noțiune	503
4.3.2. Domeniul de aplicare a dolului – viciu de consimțământ	504
4.3.3. Clasificare	505
4.3.4. Structura dolului	505
4.3.5. Condițiile juridice ale dolului	507
4.3.6. Proba dolului	508
4.3.7. Sancțiunea dolului	508
4.4. Violența (art. 1216-1220 C. civ.)	510
4.4.1. Noțiune	510
4.4.2. Clasificări	511
4.4.3. Structura violenței	514
4.4.4. Condițiile juridice ale violenței	515
4.4.5. Proba violenței	516
4.4.6. Sancțiunea violenței – viciu de consimțământ	516
4.5. Leziunea (art. 1221-1224 C. civ.)	517
4.6. Paralelă între viciile de consimțământ	522
5. Obiectul actului civil	522
5.1. Sediul materiei	522
5.2. Noțiune	523
5.3. Condițiile de validitate a obiectului	524
5.3.1. Efectivitatea obiectului	525
5.3.2. Liceitatea obiectului	527
5.3.3. Valoarea obiectului	528
6. Cauza actului civil	529
6.1. Sediul materiei	530
6.2. Noțiune și distincții	530
6.2.1. Cauza eficientă și cauza finală	530
6.2.2. Cauza abstractă și cauza concretă	533
6.3. Opinii despre cauza actului	535
6.4. Condițiile de validitate a cauzei	537
6.4.1. Realitatea cauzei	538
6.4.2. Liceitatea cauzei	539
6.5. Domeniul de aplicare a cauzei	540
6.6. Proba cauzei actului juridic	541
6.7. Utilitatea cauzei	542
ȘIV. Forma și formalitățile actului civil	542
1. Forma actului civil – element structural	544
1.1. Principiul consensualismului	545
1.2. Excepții de la consensualism	546
1.2.1. Actul autentic	546
1.2.2. Actul scris sub semnătură privată	549

1.3. Principiul echipolenței formei _____	550
1.4. Regula simetriei formei (art. 1243 C. civ.) _____	550
2. Forma actului civil – mijloc de probă _____	551
3. Formalități care fortifică eficiența actului civil _____	553
4. Variațiuni de forme și formalități ale actului civil _____	555
4.1. Formalismele informative _____	556
4.2. Formalități și forme de abilitare _____	557
4.3. Forme și formalități de control _____	558
4.4. Formalități de înregistrare administrativă și fiscală _____	559
§V. Modalitățile actului civil _____	560
1. Termenul _____	562
1.1. Noțiune _____	562
1.2. Sediul materiei _____	563
1.3. Clasificări _____	563
1.3.1. Termenul convențional, termenul legal și termenul judiciar _____	563
1.3.2. Termenul cert și termenul incert _____	565
1.3.3. Termenul suspensiv și termenul extinctiv _____	565
1.4. Interpretarea termenului _____	566
2. Condiția _____	567
2.1. Noțiune _____	567
2.2. Sediul materiei _____	568
2.3. Clasificări _____	569
2.3.1. Condițiile cazuale, mixte și condițiile potestative _____	569
2.3.2. Condiția suspensivă și condiția rezolutorie (art. 1400-1401 C. civ.) _____	570
2.3.3. Condiția pozitivă și condiția negativă (art. 1404 C. civ.) _____	571
2.4. Cerințele condiției (art. 1402 C. civ.) _____	571
2.5. Regulile care guvernează realizarea condiției (art. 1404-1406 C. civ.) _____	572
2.6. Efectele condiției (art. 1407 C. civ.) _____	573
2.6.1. Condiția suspensivă _____	574
2.6.2. Condiția rezolutorie _____	575
3. Sarcina _____	576
§VI. Nulitatea actului civil _____	578
1. Preliminarii la teoria nulității _____	580
1.1. Sediul materiei _____	580
1.2. Funcțiile nulității _____	581
1.3. Delimitarea nulității de alte cauze de ineficiență _____	582
1.3.1. Caducitatea _____	582
1.3.2. Rezoluțiunea _____	583
1.3.3. Inopozabilitatea _____	584
1.3.4. Revocarea _____	584
1.3.5. Reducțiunea _____	585
1.4. Terminologie _____	585

1.4.1. Actul inexistent _____	585
1.4.2. Actul putativ _____	586
1.4.3. Resciziunea _____	587
1.4.4. Nulitatea de drept și nulitatea judiciară _____	587
2. Clasificări _____	588
2.1. Nulitatea expresă și nulitatea virtuală (art. 1253 C. civ.) _____	588
2.2. Nulitatea totală și nulitatea parțială (art. 1255-1256 C. civ.) _____	589
2.3. Nulitatea de fond și nulitatea de formă _____	590
2.4. Nulitatea judiciară și nulitatea amiabilă [art. 1246 alin. (3) C. civ.] _____	590
2.5. Nulitatea absolută și nulitatea relativă _____	591
3. Teorii despre nulitate _____	596
4. Atitudini posibile în fața nulității _____	597
4.1. Modalități de invocare a sancțiunii nulității _____	597
4.1.1. Acțiunea în nulitate _____	597
4.1.2. Excepția de nulitate _____	599
4.2. Modalități de îndreptare a cauzelor de nulitate _____	600
4.2.1. Refacerea (art. 1259 C. civ.) _____	600
4.2.2. Confirmarea (art. 1262-1265 C. civ.) _____	601
4.2.2.1. Diferențieri _____	604
4.2.3. Conversiunea (art. 1260 C. civ.) _____	605
5. Efectele nulității _____	606
5.1. Principiul desființării retroactive a actului nul _____	607
5.2. Regula desființării actelor subsecvente unui act nul _____	608
5.3. Regula restabilirii situației anterioare încheierii unui act nul _____	610
§VII. Efectele actului civil _____	612
1. Principiul forței obligatorii _____	616
1.1. Sursa intelectuală _____	617
1.2. Sursa tehnică _____	619
1.3. Consecințele tehnice ale forței obligatorii _____	620
1.4. Regula relativității _____	622
1.4.1. Sferă de aplicare _____	623
1.4.2. Importanța practică _____	624
1.4.3. Părțile contractante _____	624
1.4.4. Terții _____	627
1.4.5. Avânzii-cauza _____	629
2.4.5.1. Succesorii singulari și creditorii chirografari _____	630
2. Principiul opozabilității _____	634
2.1. Sediul materiei _____	635
2.2. Noțiunea și efectivitatea principiului _____	636
2.3. Evoluții doctrinale _____	638
2.4. Opozabilitatea instrumentului și opozabilitatea operațiunii juridice _____	639
2.5. Cinematica principiului opozabilității _____	640
2.6. Cunoașterea și publicitatea actului civil _____	642

Capitolul VII. Proba raportului juridic civil	645
§1. Noțiunea de probă. Principiile generale ale probațiunii	645
1.1. Precizări preliminare	645
1.2. Definiție	647
1.3. Sediul materiei	648
1.4. Obiectul probei	648
1.5. Clasificarea probelor	652
1.6. Condițiile de admisibilitate a probelor	653
1.7. Sarcina probei	654
1.8. Convențiile asupra probelor	656
§2. Mijloacele de probă	658
2.1. Înscrierile	658
2.1.1. Noțiune	658
2.1.2. Înscrierile autentice	659
2.1.3. Înscrișul sub semnătură privată	662
2.1.3.1. Condiții de fond	662
2.1.3.2. Înscrișuri sub semnătură privată supuse unor formalități	664
2.1.3.3. Forța probantă a înscrișului sub semnătură privată	666
2.1.3.4. Data înscrișului sub semnătură privată	667
2.1.4. Alte înscrișuri	670
2.2. Proba actelor juridice	671
2.2.1. Reguli speciale privitoare la dovada actelor juridice	671
2.2.2. Excepții de la regulile prevăzute de art. 309 alin. (2) și (4) C. proc. civ.	673
2.3. Proba testimonială	676
2.3.1. Noțiune	676
2.3.2. Admisibilitatea probei cu martori	677
2.3.3. Puterea doveditoare a probei testimoniale	678
2.4. Mărturisirea	678
2.4.1. Noțiune	678
2.4.2. Caractere juridice	679
2.4.3. Formele mărturisirii	680
2.4.4. Forța probantă a mărturisirii	681
2.4.5. Indivizibilitatea mărturisirii judiciare	681
2.5. Prezumțiile	682
2.5.1. Noțiune	682
2.5.2. Prezumțiile legale	683
2.5.3. Prezumțiile judiciare	684
2.6. Alte mijloace de probă	685
2.6.1. Probele materiale	685
2.6.2. Cercetarea la fața locului	685
2.6.3. Raportul de expertiză	686

Capitolul VIII. Prescripția extinctivă	687
§1. Preliminarii	687
1.1. Prescripția și drepturile subiective	687
1.2. Precizări prealabile privind dreptul la acțiune	688
1.3. Definirea prescripției extinctive	688
1.4. Justificarea reglementării legale a prescripției	691
§2. Considerații privind reglementarea legală aplicabilă prescripției extinctive	691
2.1. Sediul materiei	691
2.2. Caracterul de drept comun al reglementării din Codul civil	692
2.3. Caracterul preponderent dispozitiv al reglementării din Codul civil	693
2.3.1. Admisibilitatea convențiilor sau a clauzelor contrare reglementării legale	693
2.3.2. Îndreptățirea de a invoca prescripția extinctivă	695
2.3.3. Renunțarea la prescripție	697
§3. Efectele prescripției extinctive	700
3.1. Precizare	700
3.2. Efectul extinctiv al prescripției	700
3.2.1. Distincție	700
3.2.2. Prescripția și dreptul la acțiune în sens procesual	702
3.2.3. Prescripția și dreptul la acțiune în sens material	703
3.2.4. Prescripția și dreptul de a cere executarea silită	705
3.3. Prescripția și dreptul subiectiv	705
3.3.1. Supraviețuirea dreptului subiectiv	706
3.3.2. Particularitățile dreptului subiectiv și ale obligației corelative în urma împlinirii prescripției	707
3.3.3. Consecințele acestor particularități	708
§4. Domeniul de aplicare a prescripției extinctive	710
4.1. Precizare. Distincție	710
4.2. Determinarea acestui domeniu	710
4.2.1. Situația acțiunilor cu obiect patrimonial	711
4.2.2. Situația acțiunilor cu obiect nepatrimonial	713
4.2.3. Acțiunile imprescriptibile	714
§5. Termenele de prescripție, momentul din care încep să curgă și acela în care se împlinesc	716
5.1. Noțiunea și felurile termenelor de prescripție	716
5.1.1. Enunțare	716
5.1.2. Termenele generale	716
5.1.3. Termenele speciale	717
5.1.4. Utilitatea distincției dintre termenele generale și termenele speciale	718

§6. Cursul prescripției extinctive	718
6.1. Determinarea momentului din care începe să curgă termenul de prescripție	718
6.1.1. Regula	718
6.1.2. Reguli particulare privitoare la începutul cursului termenului de prescripție	720
6.1.3. Împlinirea cursului prescripției extinctive	732
6.2. Suspendarea cursului prescripției extinctive	733
6.2.1. Definire	733
6.2.2. Caracterizare generală a cauzelor de suspendare	734
6.2.3. Cauze de suspendare prevăzute de art. 2532-2533 C. civ.	735
6.2.4. Alte cauze de suspendare	740
6.2.5. Efectele suspendării prescripției	741
6.2.6. Beneficiul suspendării prescripției. Extinderea efectului suspensiv	742
6.3. Întreruperea prescripției	743
6.3.1. Justificare. Definire	743
6.3.2. Cauzele întreruperii prescripției	743
6.3.3. Efectele întreruperii prescripției	749
6.3.4. Beneficiul și extinderea efectului întreruperii prescripției	751
6.4. Repunerea în termen	752
6.4.1. Noțiune. Reglementare	752
6.4.2. Condițiile repunerii în termen	753
6.4.3. Efectele repunerii în termen	755
§7. Decăderea	755
7.1. Definiție. Domeniu de aplicare	755
7.2. Regimul juridic al termenelor de decădere	756
7.3. Efectele termenelor de decădere	757
7.4. Prescripția și decăderea. Privire comparativă	757
Bibliografie	759